

Společné tiskové prohlášení

Odpověď Glopolis a TI na tiskovou zprávu Ministerstva financí reagující na Otázku Václava Moravce z neděle 23. 10. 2016

Praha, 24. 10. 2016 - V reakci na nedělní vyjádření Ministerstva financí (MF) bychom rádi uvedli několik věcí na pravou míru.

Na úvod bychom si dovoluili oponovat ministru financí a jeho výhradám k profesionalitě týmu Otázek Václava Moravce (OVM). Ministerstvo financí v otázce konečných vlastníků selhalo a nedokázalo přiblížit ani zpřístupnit problematiku konečných vlastníků ani politikům, ani široké veřejnosti. Tam, kde v edukaci selže státní správa, mají nastoupit veřejnoprávní média a rozpoutat diskusi nad tématy, o kterých se (ať už záměrně či nezámyslně) nemluví. OVM je jedním z mála pořadů, kde se vede kritická debata o nepopulárních tématech se snahou o podloženost fakty. Je vždy jednodušší útočit na ty, kteří debatu připravují, než připravit argumenty, které v náročné diskusi obstojí.

Ministerstvo financí (MF) skutečně ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti připravilo původní návrh novely zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu s veřejnou formou rejstříku skutečných vlastníků firem. Nicméně po negativním stanovisku Legislativní rady vlády překvapivě ustoupilo ze své pozice bez dalšího vypracování jakékoliv kompromisní varianty. V Evropské unii existuje celá řada států (např. Dánsko, Slovinsko, Nizozemsko, Velká Británie), které se v souladu se čtvrtou směrnicí proti praní špinavých peněz (AML 4) pro veřejné rejstříky rozhodly již teď. Zároveň nový návrh Evropské komise usiluje o zavedení veřejného rejstříku v celé EU. Lze tedy usuzovat, že jeden z hlavních argumentů pro neveřejnou formu, tedy ochrana osobních údajů, nemůže být tak zdánlivě neřešitelný, jak je dnes prezentováno. Proto se nabízí otázka, proč MF nestálo za svým prvotním návrhem důrazněji, pokud mělo pocit, že je kvalitně připravený a zejména žádoucí, jak MF tvrdí ve své [tiskové zprávě](#)?

Ačkoliv informace uvedené v Otázkách Václava Moravce ze dne 23. 10. 2016 označuje MF za hrubé dezinterpretace, jedná se o fakta, která vrhají stín pochybností na postoj MF k otevřenosti rejstříku. Ačkoliv sám ministr Andrej Babiš zastával na radě ECOFIN otevřenou variantu, ve stejné době byl již v Poslanecké sněmovně návrh na variantu neveřejnou. Současně s tím uvedl [v dopise z 23. 9. 2016](#): „ (...) s ohledem na dosavadní zkušenosti s praktickým využíváním a obcházením povinnosti ze strany některých subjektů (nejen v České republice) **velmi vážně pochybuji o smysluplnosti a přínosu obdobných rejstříků v boji proti korupci**.“ Obtížné je možné důvěřovat aktivní snaze o prosazení veřejné formy, pokud sám ministr financí vyjádří své pochyby v oficiální korespondenci.

MF pokládá neveřejnou formu rejstříku za odpovídající směrnici AML 4. Nicméně dle návrhu směrnice neměl být rejstřík neveřejný. členské státy mají za povinnost poskytnout informace osobám a organizacím, které prokážou oprávněný zájem. Aktuální způsob převedení směrnice do českého právního prostředí vytváří oprávněnou obavu, že se, s ohledem na úzký výklad osoby s oprávněným zájmem, bude jednat o rejstřík veřejnosti zcela uzavřený.

Podle našich informací vystupuje Česká republika na půdě Evropské unie zcela proti návrhu Evropské komise na zřízení plně veřejného přístupu do rejstříku skutečných vlastníků. Tento postoj nepřímou ilustruje i [odpověď mluvčího MF](#) v pátečním vydání týdeníku E15.

Současná podoba neveřejného rejstříku (resp. evidence) bez sankčního mechanismu s možností zapsat statutární orgán jako konečného vlastníka, popř. čestné prohlášení jako dokument dokládající skutečného vlastníka, a hlavně praktická nevymahatelnost zapisování údajů do rejstříku s sebou nese další, mnohem větší riziko. Veřejnost, ale ani například samotný premiér, ministři a další, neuvidí reálnou kvalitu zadávaných informací, nebude existovat žádný tlak na firmy, aby informace zadané do systému byly aktuální a pravdivé, popřípadě, aby tam vůbec byly.

Stránka 1 z 2

„Hlídáme veřejný zájem, hájíme efektivní a odpovědnou správu země.“

Pokud Ministerstvo financí České republiky tvrdí, že je zastáncem otevřené podoby rejstříku, tak výše uvedené argumenty vytvářejí nemalé trhliny v jejích postoji. Neschopnost MF nalézt řešení ve prospěch veřejnosti rejstříku v rámci Legislativní rady vlády představuje nebezpečný precedens vůči plánované páté novele směrnice proti praní špinavých peněz. Nikde není zaručeno, že se Česká republika neocitne ve stejné situaci, kdy by Legislativní rada vlády opět nezabránila implementaci veřejné podoby rejstříku konečných vlastníků.

Je s podivem, s jakou vervou Ministerstvo financí bojuje proti daňovým únikům u DPH, u malých živnostníků skrze EET, ale pokud jde o zneužívání veřejných finančních prostředků a úniky korporátních daní (proti čemu by rejstřík ve správné podobě mohl plnohodnotně přispět), tam razí „politiku mrtvého brouka“. O to smutnější je fakt, že ministerstvo opakovaně přesvědčuje veřejnost, že daňové úniky jsou prakticky jen u DPH. Právě v oblasti korporátních daní se ale hraje o ztráty odhadem o řád výš.

I přes tuto kritiku jsme připraveni v případě zájmu ze strany Ministerstva financí zapojit se do diskuze o možnostech, jak zřídit rejstřík skutečných majitelů v ČR. Věříme, že zájem na tom, aby veřejné prostředky vybrané z peněz daňových poplatníků nefinancovaly korupci či terorismus nebo nebyly vylévány do neprůhledných daňových rájů je náš společný.

.....

David Ondráčka
ředitel
Transparency International
Česká republika, o. p. s.

.....

Ondřej Kopečný
zástupce ředitel
Glopolis, o. p. s.